

Det gamle testamentet, er det for gammelt?

Forfatter: Dag Arneson<dag@nettmenigheten.no>

Fra tid til annen kan vi møte på meningen at det gamle testamentet er foreldet og uten betydning for oss i dag. Det blir i den forbindelse hevdet at dette bare er en jødisk historiebok og at dersom vi leser i den vil vi bli forvirret og havne i lovtrelldom. Dette er slett ikke tilfelle, GT inneholder rike skatter til oss som er gitt oss av Gud selv. I dette skrivet vil jeg derfor vise hva NT sier om GT slik at vi forstår at disse gamle skriftene har mye å gi oss også i den såkalte moderne verden vilever i.

2.Tim.3, 15 – 17.

En av de som i mange år gikk på møter sammen med oss møtte en menighetsleder fra nabobyen som sa til henne: » Hvorfor går du på møte i den menigheten, han forkynner jo bare trelldommen fra det gamle testamentet?» Det var altså hans syn, ikke bare på meg, men på Det gamle testamentet i Bibelen. Nå tenkte jeg vi skulle se litt på hva Det nye testamentet sier om dette, hva til eksempel Paulus skriver om GT?

Vi starter i 2. Tim. 3 og leser versene 15 – 17: « og da du fra barndommen av kjenner de hellige skrifter, som kan gjøre deg vis til frelse ved troen på Jesus Kristus. Den hele skrift er innblåst av Gud og nyttig til lærdom, til overbevisning, til rettledning, til opptuktelse i rettferdighet, for at det Guds menneske kan være fullkomment, dugelig til all god gjerning.»

Paulus skriver skriftene i Romerbrevet 15, 4:» For alt som fører skrevet er skrevet oss til lærdom, for at vi skal ha håp ved det tålmod og den trøst som skriftene gir.» Lukas forteller om folket i Bærøa som hadde et edelt sinn og derfor daglig gransket skriftene for å se om det som var blitt dem forkynt av Paulus stemte med det profetiske ord derfra. Jesus sa et sted at Skriftene kan ikke gjøres ugyldige og Paulus oppfordrer oss i Galaterbrevet til å høre hva loven sier.

Det nye testamentet fortelle altså at de gamle skrifter har Gud selv som forfatter, og at de er i stand til ikke bare gi noen troen på Gud, men til å gi noen tro på Jesus Kristus som frelser. Det fortelles og at de gir sikkerhet i troen, rettledning for livet, har kraft til å gi et renere liv, vil være til trøst for den som leser dem og vil gjøre oss mer tålmodige. Gjennom å lese dem vil de kunne gjøre Guds folk mer dugelige til all god gjerning, det ville altså gi oss mer av kristendom i praksis og det kunne kanskje trenges i den verden vi lever i.

Ut fra denne menighetslederens syn hadde GT liten åndelig verdi og jeg som vidnet mye derfra var derfor mindre åndelig utrustet enn ham. Vi kan jo også se hva NT sier om det. Hebreerbrevet er nok skrevet til hebreerne spesielt, uttrykket hebreer ble først brukt om israelittene da de var i Egypten. Derfor er brevet i første rekke skrevet til jøder som hadde kommet til troen. Jødene hadde kunnskap til den gammeltestamentlige gudsyndelsen, til tempeltjenesten og skriftene og forfatteren bruker dette som grunnlag for sin forkynnelse. Han forkynner Kristus ut fra GT.

Nå viser det seg nok at kunnskapen til GT var begrenset og han klager derfor på dem, vi leser i kapittel 5 versene 11 og 14:» Om dette har vi meget å si, som er vanskelig å utlegge ettersom dere er blitt trege til å høre. For skjønt dere etter tiden burde vært lærere, trenger dere atter til at en lærer dere de første grunner i Guds ord og dere er blitt slike som trenger til melk, ikke til fast føde. For hver den som får melk, er ukyndig i rettferds ord, for han er jo et barn; men fast føde er for voksne, for dem som ved bruken har sine sanser oppøvd til å skille mellom godt og ondt.»

Vi må huske at hverken Jesus, apostlene eller Paulus hadde noe nytestamentet, og at de derfor

forkynte ut fra de gamle skriftene og beviste ut fra disse at Jesus var Messias. Ap. gj. 9, 22 og 18, 28. Jesus kom i og for seg ikke med noe nytt, han var oppfyllelsen av det som før var skrevet. (Om det i det hele tatt er kommet noe nytt så kom dette gjennom Paulus. Efeserbrevet 3, 1 – 9.)

Vi kan jo tenke at for de som hadde gått sammen med Jesus, hørt alt det han sa og sett alt han gjorde så var dette de sterkeste bevis på hvem han var. Kanskje tenker vi at dersom vi hadde fått oppleve dette ville våre liv som kristne vært anderledes fordi dette hadde styrket vår tro på en utrolig måte. Dette skulle da hatt mye større kraft enn det å lese i Bibelen, og selvsagt da også mye mer enn det å lese «treldommen i GT.» Vi kan jo se hva Peter skriver om dette i sitt 2. brev, kap. 1 og versene 16 til 20. Han forteller her om denne store opplevelsen de hadde på «forklarelsens berg» der de møtte Moses og Elias, hørte Faderen selv tale og så Jesus herliggjort. Men etter å ha beskrevet dette fortsetter han i vers 19 med å si:» Dess fastere har vi det profetiske ord (GT) som dere gjør vel å akte på som et lys som skinner på et mørkt sted, inntil dagen lyser frem og morgenstjernen går opp i eders hjerter,..» Peter, som en vel må si hørte til den innerste krets av de som fulgte Herren skriver altså dette til oss som skulle komme etter og hva sier så vi om det?

Nå kan en vel si om denne menighetslederen som karakteriserte GT og meg på denne måten at han hadde ikke bedre vett, men det er vel så at det en ikke vet noe burde vel heller ti stille. Vi kan jo si at det var en anklage mot meg og en baktalelse både av meg og av GT . Vi kjenner den som Skriften kaller Anklageren og Baktaleren og ut fra det vi har pekt på ser vi at det er virkelig grunn for den onde å hindre at kristenfolket skal få øynene opp for de skatter som her er skjult på lønnlige steder.

Når vi leser livshistorien til mange av de gamle heltene i GT kan vi vel lure på hvorfor de måtte gå gjennom mange prøvelser og trengsler. Til eksempel kan en lure på hvorfor Sara måtte vente i 25 år på oppfyllelsen av løftet om å få en sønn. Hun undret seg nok også selv, men Bibelen forteller i 1. Peter 1, 10 – 12 at det ble dem åpenbart at de ikke tjente seg selv men oss og Hebreerbrevet 1, 1 at Gud talte gjennom folk mange ganger og på mange måter. Det vil si gjennom deres tale og deres liv. Vi leser og i 2. Peter 2, 6 at det som skjedde med synderne i Sodom og Gomorra skjedde for at vi skulle lære av det. 1. Kor. 10, 1 – 11 lister opp en del av det som hendte i GT og sier at dette hendte for at det skulle være forbilder for oss som lever i endens tid. Det er derfor totalt umulig ut fra skriften selv å sette GT til side for troende i dag, eller å underordne disse skriftene NT's åpenbaring.

For en tid tilbake ble det fremholdt fra teologisk hold at en måtte velge mellom Jesus og Paulus fordi det var vanskelig å forstå ulikheter mellom dem. Dette skapte noe uro blandt troende og ble gått imot i enkelte sammenheng. Men det jo mange fler som sier at en må velge mellom GT og NT, dette er på en måte anerkjent i de fleste kretser selv om det slett ikke er tilfelle. Vi må være klar over at på tross av tesen om at kristendommen bare er ca 2000 år gammel forteller Bibelen klart at den faktisk er eldre enn mennesket, frelsen i Kristus ble bestemt før verdens grunnvoll ble lagt. Mennesket vandret sammen med Kristus i hagen før fallet og det forkynnes etter fallet at kvinnens ætt skulle knuse slangens hode. Kristushåpet ble altså gitt til de første syndere i verdenshistorien og troen på Han som skulle komme gjorde at Abel bar fram et bedre offer enn Kain! Det som i dag kalles mosaisk tro, er slett ikke mosaisk fordi vi vet at Moses talte med Herren ansikt til ansikt slik en mann taler til en annen og at Jesus selv sier at det som Moses skrev egentlig var om ham!

Når hebreerbrevet 12 begynner slik: «Derfor, la oss, da vi har en slik sky av vidner omkring oss, avlegge alt som tynger....» kan en kanskje tenke på ånder eller engler – usynlige vesner – som finnes i vår nærhet som troende. Men dette er ikke tilfelle, de vidner det tales om her er de som det er skrevet om i kapittelet foran, i kapittel 11. Dette kalles troskapittlet og forteller om troende i GT's tid. Disse fikk vidnesbyrd for sin tro og ikke for sin lovoppfyllelse, dette forteller at de og levde i trospakten og ikke i lovpakten. Og fordi de levde i den samme pakt som oss kan også deres liv være til styrke, til trøst, håp og oppmuntring for oss. Skriften sier jo at vi vandrer i fotsporene av den tro Abraham hadde og at Abrahams velsignelse er kommet over hedningene i Kristus Jesus.

Nå er det i vår tid stor oppmerksomhet rundt landet Israel blant troende, enkelte ganger nærmer det seg nesten en dyrkelse av dette folket. Bibelen er også klar på at dette var Guds eget folk og at en mengde løfter er knyttet til landet og folket der. Men det står da faktisk i Bibelen at «så har Gud elsket verden» og det må bety at Guds kjærlighet omfatter alle nasjoner, ikke bare Israel. Leser vi hva Herren virkelig sa da Abraham fikk sitt kall gis det da et løfte om at i hans ætt skulle alle jordens slekter velsignes. Derfor var Abrahams kall ikke bare et kall til å tjene en nasjon, men et kall til å tjene en hel verden. Vi har jo opp mellom historien hatt tider da grupper av mennesker er blitt satt utenfor frelsesverket, selv i dag er det noen som mener at for infødte afrikanere er himmelen stengt. Men det er ingen grupper eller mennesker som kan settes høyere eller lavere enn andre fordi løftet til Abraham gjaldt alle jordens slekter uten unntak!

Vi vet jo ut fra Bibelen at jødefolkets religiøse masse ble rasende da Paulus forkynte at hedningen kunne bli frelst (Ap. gj. 22, 21 – 23). Det de ikke forsto, og som ser ut for å være uforståelig for enkelte også i dag, er at når dette folket er et utvalgt folk er dette fordi Gud gjennom dem skulle tale til en verden i mørke, en verden Han elsket. De ar altså ikke utvalgt og elsket for sin egen skyld, men for en hel verdens skyld. Dette gir det oss frimodighet for nådens trone til å be om det som ligger oss på hjertet fordi når Herren gir oss noe er det fordi han gjennom oss også gir det til verden omkring oss. Herren sier jo til Abraham: « ...jeg vil velsigne deg og gjøre ditt navn stort, og du skal bli til velsignelse...» 1. Mosbok 12, 2.

Det gamle testamentet er 39 bøker innblåst av Gud og skrevet av omkring 30 forfattere inspirert av Den Hellige Ånd. GT må derfor uten tvil være et skattkammer for en troende. Selvsagt vil den onde ta disse skattene fra oss, men skal vi la ham gjøre det? Nå kalles GT gammeldags og vanskelig å forstå, men denne beskrivelsen blir da også brukt om resten av Bibelen så det er et dårlig argument. Vi vet at mye av det som står i GT er bilder og forbilder på det som skulle komme, en kan vel kalle det «lignelser». Vi vet og at når Jesus talte i lignelser til folket og om disiplene ikke forsto hva som ble sagt gikk de til Jesus og sa:» Mester, tyd denne lignelsen for oss.» Jesus forklarte da hva som lå i det bildet han hadde brukt. «Dere er det gitt å få vite himmelens rikes hemmeligheter.»(Matt. 13,11)sa han til dem. Hele skriften av en slik karakter at den kan ikke tolkes fram eller granskes på samme måte som andre skrifter, sannhetene må gis oss av Gud. Da vi så vet at de gamle « talte drevet av Den Hellige Ånd» vet vi og at det er Ånden selv som må lukke opp Ordet for oss så vi kan forstå det. Forfatteren er altså tilstede for oss og hans oppgave er ut fra Bibelens egne ord å « herliggjøre Kristus for våre hjerter» og å «veilede oss til hele sannheten.»

Nå er det jo ikke slik at GT er helt borte fra all forkynnelse, Salmenes bok blir ofte sitert i både forkynnelse og vidnesbyrd. De troende i dag føler fellesskapet med David og andre salmediktere. Det forteller oss vel at deres åndelige liv nok ikke var særlig forskjellig fra vårt, at de var

mennesker «under samme vilkår som oss!»(Jakobs brev 5, 17.) Det er også ofte å høre at andre ord som i GT er gitt til trøst og oppmuntring har blitt verdifulle for troende. Det er flott, det er derfor de er gitt. Men desverre ser det ut for at sammenhengen og dybden i GT's åpenbaringer er ukjente for de fleste og vi ser at dette brukes ukritisk av enkelte forkynnere i dag. Disse henter ut bruddstykker og halve vers fra Israels særlige pakt med Gud, og fra de profetiske løftene som angår tusenårsriket, og bruker løftene som om de var gitt til oss i menighetens tid. Tuseårsrikets løfter i sin helhet kan de ikke bruke, der tales det jo om at ville rovdyr skal spise grass sammen med husdyra våre, dette er for åpenbart og kan lett motbevise. Derfor tas det bare ut de bruddstykker og biter av det som er vanskelige å bevise øyeblikkelig og for meg ser det ut for at slik forkynnelse godtas fordi kunnskapen om Bibelen, spesielt GT, nærmest må være borte i enkelte kretser.

Nå sier Bibelen selv at i endetiden vil villfarelsene komme sterkt, så dette er ikke overraskende. Jesus sier allerede om sadduseerne på hans tid at de for vill fordi de ikke kjente skriftene og heller ikke Guds kraft. Vi kjenner og fra Apostelgjerningene og brevene til at allerede på den tiden oppsto det falske lærere og djevlelske lærdommer som søkte å infiltrerer Guds forsamling. Men vi må da og forstå at Herren selv visste om det som kom og at han i kristendommens egen lærebok har lagt ned det som er nødvendig for å avsløre slikt. Vi leser allerede i GT at folket gikk til grunne nettopp fordi det ikke hadde kunnskap (Hoseas 4,6) og den gangen kunne det kanskje være lettere å mangle kunnskap i skriftene fordi bøkene da var på ruller og slett ikke allemannseie slik de er det i dag.

Men troende i Norge i dag har da sannelig anledning til selv å studere skriften, til å søke Herren og til å la Ånden veilede dem til den hele og fulle sannhet. Vi kan nok gremme oss over at Guds ord og Bibelens undervisning gjennom de statlige organer fjernes fra all undervisning i skolen, men for meg er det en like stor sorg at kristenheten stort sett har latt Baktaleren og Anklageren gjøre NT til en noe tvilsom bok og GT til intet for troende mennesker i vårt land.

Det må da kunne gi et spørsmålstegn i menneskers sinn at Abraham i fortellingen om den rik mann og Lasarus sier at om folk ikke vil tro det Moses har skrevet så vil de heller ikke tro om noen står opp fra de døde! Mener virkelig Bibelens forfatter at det ligger så mye troskraft i GT at den overgår et slikt under om dette underet skjer like for våre øyne? Kan virkelig GT gjøre mennesker vise til frelsen i Kristus Jesus?

Om dette er sant, hvorledes kan vi da ringakte disse bøkene slik det utvilsomt gjøres av mange i dag!